

JOI 6 MAI 2010, ORA 18:00. O tensiune generală cuprinsese România după două săptămâni în care prezența misiunii FMI la București alimentase scenariii care mai de care mai negre privind măsurile de austeritate care în sfârșit trebuia luate pentru oprirea hemoragiei bugetare.

Un an de la anunțul care a împins economia înapoi în recesiune după ce guvernul fusese incapabil să restructureze sectorul de stat

RĂZVAN VOICAN

Majorarea cotei unice, majorarea TVA, majorarea concomitentă a TVA și a cotei unice, tăierea salariilor, tăierea pensiilor, majorarea impozitului pe profit – variante peste variante se rostogoliseră în ultimele zile în media. Autoritățile le negau neconvincător, mediile de afaceri începeau să aibă frisoane, dar emisarul FMI Jeffrey Franks își păstra zâmbetul larg.

Președintele Traian Băsescu nu zâmbea însă când televiziunile au început transmisiunea în direct de la Cotroceni de după discuția finală cu delegația Fondului Monetar.

Soluția aleasă cade sec: de la 1 iunie salariile din sectorul bugetar scad cu 25%, pensiile se reduc cu 15%, ajutorul de șomaj scade tot cu 15%. Alegerea tăierii abrupte a salariilor este prezentată în contrast cu o alternativă terifiantă, denumită „variantea neîncrederei”: creșterea TVA de la 19 la 24% și a cotei unice de la 16 la 20%, concomitent cu reducerea salariilor în sectorul bugetar cu 20%.

Era prețul aruncat în spinarea economiei după mai bine de un an în care guvernul Boc se dovedise incapabil să pună stavilă creșterii cheltuielilor bugetare și adâncirii deficitului, pierzându-se în discuții nesfârșite pe măsuri paliative și programe de relansare economică rămase pe hârtie.

Mediul de afaceri trebuia să fie fericit că fusese evitată opțiunea majorării TVA. Și a fost cât de cât, chiar dacă impactul asupra consumului era puternic, dar numai până la sfârșitul lunii iunie, când s-a ajuns tot la un fel de „variantă a neîncrederei” prin majorarea dramatică a TVA cu cinci puncte procentuale, până la 24%.

Tăierea salariilor din sectorul bugetar venea tocmai într-un moment în care economia începuse să dea ceva semne de revenire și a bancherilor așteptau adevărata relansare în semestrul al doilea. Dar n-a fost să fie.

Culmea, nici FMI - care optase pentru majorarea taxelor - nu a vrut să-și asume reducerea salariilor cu 25%.

Băsescu și-a asumat însă întreg programul, care beneficia și de susținerea BNR prin guvernatorul Mugur Isărescu, care participase la toate discuțiile.

Decizia venea în contextul în care mai la sud, în Grecia, pierderea credibilității externe zdruncina o țară întreagă care se vedea nevoită să aplice tăieri dureroase în încercarea de a evita colapsul financiar și economic. Automat, companiile au început să-și resocotească planurile de vânzări, bancherii au început să pregătească restructurarea creditelor acordate angajaților bugetari și să pună bani deoparte pentru provizioane. Dintr-o dată, tot scenariul relansării din semestrul al doilea a început să se fisurizeze, iar pesimismul își proiecta din nou fața întunecată asupra economiei.

Adevăratul șoc a venit însă două luni mai târziu: soluția tăierii pensiilor a picat

la Curtea Constituțională, bugetul avea nevoie urgentă de banii de la FMI, așa că la sfârșitul lunii iunie a picat trăsnetul, aruncând în aer promisiunea din mai „nu mărim taxele”: TVA crește de la 1 iulie de la 19% la 24%.

Și așa s-a scris istoria recăderii economiei în recesiune. Da, cheltuielile bugetare au început să scadă, încasările statului au început să crească, banii de la FMI și Comisia Europeană au continuat să vină în România, băncile au finanțat statul pe măsura nevoilor, însă căderea economică s-a tot agravat.

Consumul a căzut de la o lună la alta, creditul s-a prăbușit, investitorii au fugit de pe bursă, inflația a intrat pe o pantă ascendentă, companiile au recurs la concedieri pentru a-și ajusta costurile, multe au tras obloanele.

„Dezastru” a fost cuvântul care a tălmăcit pe buzele antreprenorilor când au auzit de majorarea TVA. Chiar și ministrul de finanțe de la acea vreme

Sebastian Vlădescu a calificat măsura drept o „eroare economică”, deși își pusese semnătura pe ordonanța de urgență. BNR nu a contestat-o, deși i-a spulberat ținta de inflație pe cel puțin doi ani.

Rezultatul statistic: economia a scăzut în 2010 pentru al doilea an la rând, cu încă 1,3% după căderea de 7% din 2009, iar România a rămas singura

țară membră a UE din regiune prinsă în mlaștina recesiunii.

Astăzi, FMI se declară mulțumit de „stabilizarea” economiei, România a evoluat la un tip de acord preventiv cu instituția financiară de la Washington, însă în lumea reală sentimentul redresării nu-și găsește mult suport printre oamenii de business.

Creditarea continuă să scadă, inflația trece de 8%, dobânzile la euro intră pe o pantă ascendentă din cauza influențelor externe, comerțul cu amănuntul rămâne pe minus, doar exporturile rămân să tragă economia afară din recesiune.

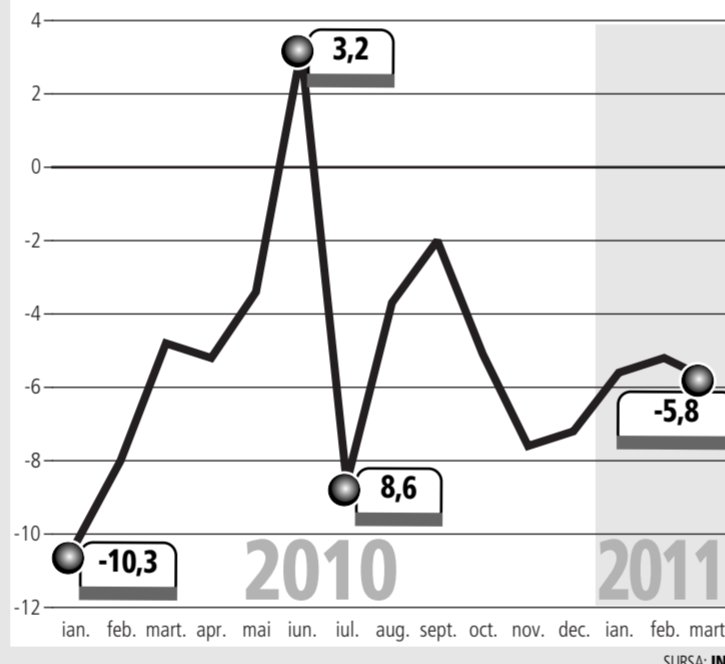
Salariile bugetarilor au fost tăiate, dar pierderile din marile companii de stat nu au dispărut, ba chiar continuă să crească în unele cazuri. Statul nu a fost capabil să elimine arieratele, agravând astfel blocajul financiar, și de-abia acum încearcă să strângă o situație exactă a facturilor neplătite, motiv pentru care rapoartele statistice către Bruxelles au devenit subiect de scandal de presă.

„Anul care a trecut (ultimele 12 luni - n. red.) a fost un an de reducere a consumului și un an de scădere pentru economie în ansamblu. A fost un an dificil atât pentru retaileri, cât și pentru restul lumii. Pentru ce a rămas din acest an eu am preconizat o revenire pe final și sper să am dreptate”, spune Alexandru Vlad, director executiv al Selgros Cash&Carry România.

Lovitura dată consumului este greu de estimat cu precizie, însă se învârtă la cel puțin două miliarde de euro. France Telecom, proprietarul Orange, a avansat pentru 2010 un impact de 1,8 mld. euro rezultat din tăierile de salarii plus majorare de TVA, pe fond de recesiune.

Consumul e tot pe scădere

Dinamica anuală a cifrei de afaceri din comerțul cu amănuntul (%)

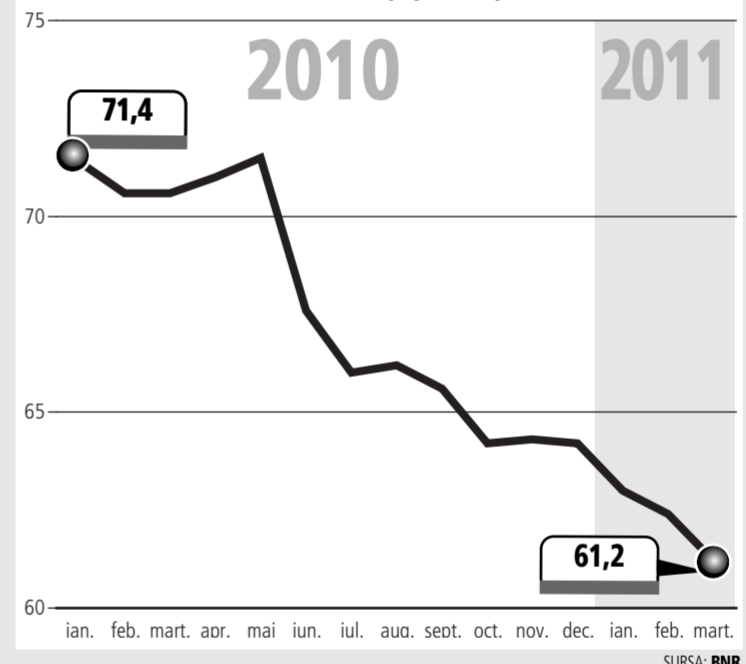

SURSA: INS

CONSUMUL, motorul creșterii economice în perioada 2005-2008, pare să fie ultimul care va ieși din criză, în condițiile în care executivii companiilor de top vorbesc în special despre o lipsă de încredere a consumatorilor care și-au văzut salariile tăiate sau au rămas fără locuri de muncă. În 2008, cheltuielile de consum creștuseră cu aproape 25%, dar de atunci a început declinul. E o prăbușire pe care retailerii au încercat să o atenueze cu promoții, astfel de campanii generând îmbulzi și cozi în fața magazinelor, un indicator clar al puterii de cumpărare scăzute care domină în anumite regiuni ale țării.

Scădere abruptă

Evoluția soldului creditelor acordate populației pentru consum (mld. lei)

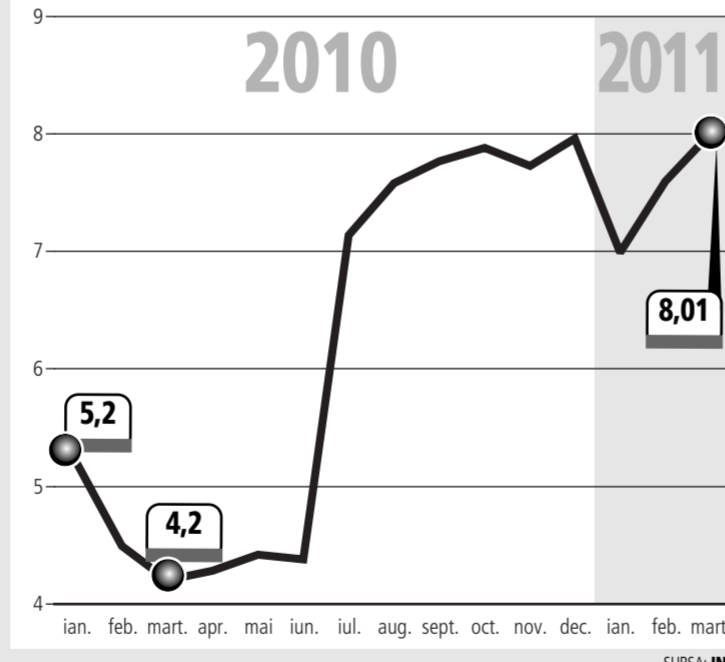

SURSA: BNR

Nici cu promoții, nici cu reduceri de dobândă, nici cu oferte de refinanțare, **CREDITUL DE CONSUM** nu crește. Mai mult, continuă să scadă rapid de la o lună la alta. BCR și BRD, cele mai mari bănci de pe piață, au raportat pe trimestrul I o nouă scădere a portofoliilor de credite pentru persoane fizice. Aceeași problemă, altă fațetă: oamenii nu au încredere în redresarea economiei, nu au încredere în menținerea locurilor de muncă și în nivelul câștigurilor și, peste toate, sunt deja destul de îndatorați.

Prețuri din ce în ce mai mari

Evoluția ratei anualizate a inflației (%)

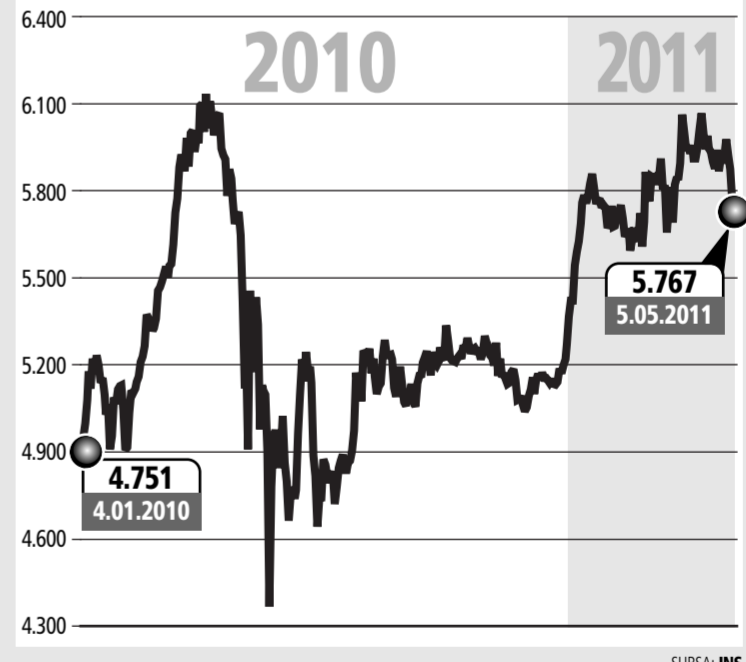

SURSA: INS

INFLAȚIA tinde să redevină un alt dezechilibru macroeconomic care diferențiază România de celelalte țări din regiune și din întreaga Uniune Europeană. Inflația continuă să crească de luni de zile, ajungând la 8%, probabil va urca și mai mult, iar banca centrală nu are măsuri de contracarare. Ca și cum scumpirea petrolului, a alimentelor și a materiilor prime nu ar afecta toate statele, doar România are cea mai ridicată inflație din UE. BNR nu a avut curajul să reducă dobânda când inflația era mult mai jos decât acum, partidul cu inflația a fost pierdută, iar economia a rămas în recesiune.

A avut nevoie de un an ca să-și revină

Evoluția indicelui BET (puncte)

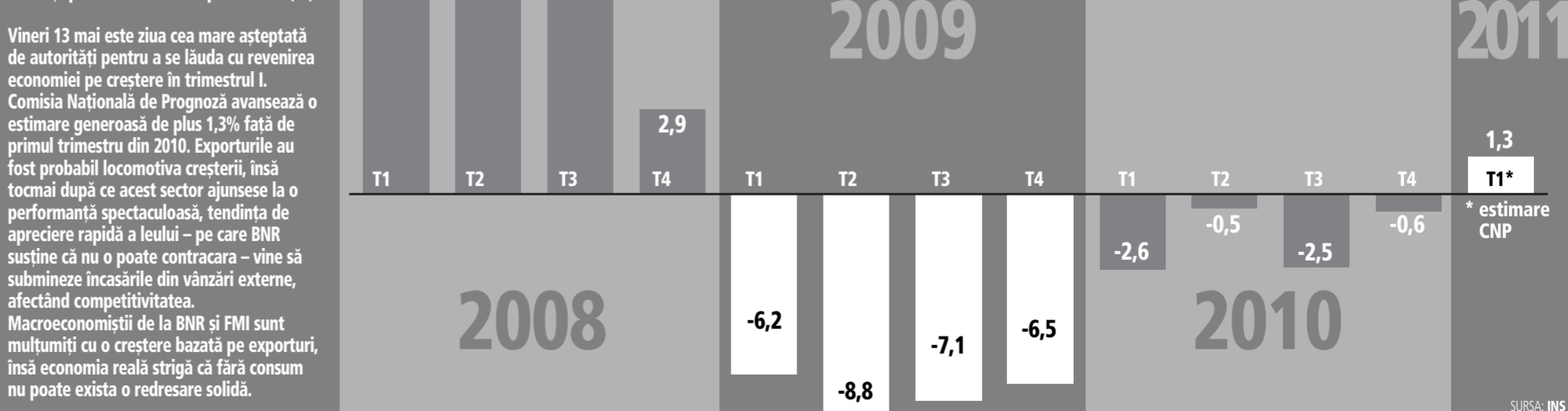

SURSA: INS

Dacă la începutul lui 2010 investitorii de pe **BURSA** mizau pe revenirea economică și duceau prețurile în sus, începând cu finalul lunii aprilie, acțiunile listate au înregistrat primele corecții mai puternice după circa 12 luni de creșteri continue. Scenariile privind rezultatul discuțiilor cu FMI și măsurile de austeritate pe care Guvernul urma să le adopte au accentuat scăderile, astfel încât unele acțiuni au pierdut și peste 40% din valoare. Indicele BET a avut nevoie de un an pentru a se apropia din nou de valorile atinse la începutul lui aprilie 2010, în timp ce SIF-urile încă nu au recuperat scăderea.

Revine pe plus?

Dinamica Produsului Intern Brut față de aceeași perioadă a anului precedent (%)

SURSA: INS

8,4% SCĂDERE ECONOMICĂ